

Determining the Slow Food Perception Level of the People Living in Cittaslow Cities

Samet Mısır^{1,a,*}, Banu Koç^{2,b}

¹Department of Gastronomy and Culinary Arts, School of Tourism and Hospitality Management, Ardahan University, Ardahan, Türkiye

²Department of Gastronomy and Culinary Arts, Faculty of Tourism, Gaziantep University, Gaziantep, Türkiye

*Corresponding author

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p><i>Research Article</i></p> <p>Received : 07/09/2022 Accepted : 08/11/2022</p> <p>Keywords: Slow food Citta slow Food culture Localization Gastronomy trend</p>	<p>The food culture, which gains meaning according to the life perception of countries in the traditional and modern world, brings different perspectives to gastronomy. With the Slow Food movement, which is one of these perspectives, it is essential to bring an up-to-date approach to the dishes that have been forgotten in traditional food culture. While the slow food movement ensures the sustainability of the food culture, it also supports the preservation of the 'sense of taste'; It serves to raise awareness in setting tables together and determining the importance of common points, in food production with traditional methods and in using techniques. Quantitative data collection techniques are used to determine whether the services of the stream reach the target. The cycle of the slow mobility current is first production, then consumption. The aim of this study is to determine the extent of slow food perceptions and slow eating attitudes of the people living in Gökçeada district of Çanakkale province. For this purpose, a survey method consisting of a systematic question form was applied to the local people of Gökçeada, which constitutes the sample of the study, to determine the perception of slow food and the effect of this perception on slow eating attitudes. According to the results obtained from the survey data, it was determined that the participants were women with a participation rate of 68.5% and they constituted the majority of the study. 92.4% of the participants who stated that they knew about the Slow Food movement correctly defined Slow Food. It was determined that the participants had a positive participation of more than 50% in the questions asked to determine the local food consumption tendency. Therefore, it can be said that the participants have a high level of local food demand, interest and consumption tendency. Among the 6 hypotheses examining the relationship between Slow Food consumption and demographic characteristics, the marital status and age hypothesis were accepted and the others were rejected.</p>

Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 11(1): 51-58, 2023

Cittaslow Kentlerde Yaşayan Halkın Slow Food Algı Düzeyinin Belirlenmesi

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p><i>Araştırma Makalesi</i></p> <p>Geliş : 07/09/2022 Kabul : 08/11/2022</p> <p>Anahtar Kelimeler: Yavaş Yemek Yavaş Şehir Yemek Kültürü Yerelleşme Gastronomi trendi</p>	<p>Geleneksel ve modern dünyada ülkelerin yaşam algısına göre anlam kazanan yemek kültürü, gastronomiye farklı bakış açıları kazandırır. Bu bakış açılarından biri olan Yavaş Yemek akımı ile geleneksel yemek kültüründe unutulmaya başlanan yemeklere güncel bir yaklaşım kazandırmak esastır. Yavaş yemek akımı yemek kültürünün sürdürülebilirliğini sağlarken, 'tat alma duyusunun' da korunmasını destekler; birlikte sofralar kurmada ve ortak noktaların önemini belirlemede, geleneksel yöntemlerle gıda üretiminde ve teknik kullanmada bilinçlenmeye hizmet eder. Akımın hizmetlerinin hedefe ulaşıp ulaşmadığının saptanabilmesi için nicel veri toplama teknikleri kullanılır. Yavaş hareketlilik akımının döngüsü önce üretim sonra tüketimdir. Bu çalışmanın amacı Çanakkale ili Gökçeada ilçesinde yaşayan halkın yavaş yemek algılarının boyutunu ve yavaş yeme tutumlarını belirlemektir. Bu amaçla çalışmanın örneklemini oluşturan Gökçeada yerel halkına yavaş yemek algısının ve bu algının yavaş yeme tutumlarına etkisini belirlemek için hazırlanan sistematik soru formundan oluşan anket yöntemi uygulanmıştır. Anket verilerinden elde edilen sonuçlara göre katılımcıların %68,5 katılım oranı ile kadın olduğu ve çalışmanın çoğunluğunu oluşturdukları belirlenmiştir. Yavaş Yemek akımını bildiğini belirten katılımcıların %92,4'ü Yavaş Yemeği doğru tanımlamışlardır. Katılımcıların yerel gıda tüketme eğiliminin belirlenmesi için yöneltilen sorulara %50'nin üzerinde pozitif katılım sağladıkları belirlenmiştir. Dolayısıyla katılımcıların yüksek oranda yerel gıda talep, ilgi ve tüketme eğilimi olduğu söylenebilir. Yavaş Yemek tüketiminin demografik özelliklerle bağlantısının incelendiği 6 hipotezden medeni durum ve yaş hipotezi kabul edilmiş diğerleri ise reddedilmiştir.</p>

^a sametmisir@ardahan.edu.tr

^b <https://orcid.org/0000-0002-5502-5497> | banukoc@gantep.edu.tr

^c <https://orcid.org/0000-0002-1239-3353>

Giriş

Küreselleşmeyle birlikte yaşamın pek çok alanında hızlı olma kavramı trend haline gelmiştir. Bu durum gastronomi alanında hayatımıza Fast Food trendi olarak girmiştir (Forsyth ve ark., 2012). McDonal’laşma olarak da telaffuz edilen bu trend yerellik, kültür, sosyallik, lezzet ve zevk algısı olmadan tekdüzeleşmiş hızlı beslenme tarzını ve üretimini bizlere sunmaktadır. Trend bu yönleriyle toplumların yemek kültürlerini olumsuz yönde etkilemektedir (Pietrykowski, 2004). Fast Food trendi olumsuz etkileri karşısında birçok farklı akımın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu akımlardan biri olan “Yavaş Yemek” akımı diğer canlılara ve insan sağlığına zarar vermeden bir bölgenin coğrafyasına ait yerel ürünleri kullanarak üretilmiş iyi, temiz, adil ve lezzetli gıda tüketme tarzı şeklinde tanımlanmaktadır (Demir, 2021). “Yavaş Hareket” ise hızlı modern hayatı sorgulayan, yeme içme biçimini, geleneksel yaşamı, yerel değerleri ön plana çıkartan modern tüketim kalıplarını değiştirecek ve dönüştürecek bir kültürel değişimi de savunduğu görülmektedir (Özmen ve ark., 2016).

“Hızlı yaşamak, üretkenlik adına, var oluşumuzun geleneklerini değiştirmekte ve çevremizi, ufkumuzu bozmakla tehdit etmektedir. Tüketim ve genel yaşam şekli olarak bu duruma tek çözüm Yavaş Yemektir. Gerçek kültür; lezzeti yok saymak yerine onu geliştirmektir. Bunun da yolu, uluslararası deneyim, bilgi ve proje değiş tokuşundan daha iyi ne olabilir? Yavaş yemek daha iyi bir geleceği emniyete alır. Yavaş yemek, küçük salyangoz simgesiyle, yavaş kumltiya devinim getirecek nitelikli desteğe ihtiyaç duyan uluslararası bir harekettir” olarak yorumlanmaktadır (Petrini ve Padovani, 2011).

Akımın amaçları arasında kaliteli ürün üreticileri ve yerel halkın bir araya getirilmesi vardır. Yerel halkın Yavaş Yemeği anlaması ve benimsemesi akımın amaçlarına ulaşabilmesinde kilit rol oynamaktadır. Yavaş Yemek akımının daha kapsamlı ve devamı olarak kabul edilen Yavaş Şehir akımında ise kentlerde yaşayan yerel halkın yiyecek içecek kültürünü ve yaşam kültürünü korumak hedeflenmektedir (Mayer ve Knox, 2006).

Çanakkale ili Yavaş Şehir akımında yer alan Gökçeada ilçesi ile ilgili yapılan bir araştırmada, Yavaş Yemek akımının Gökçeada bölge turizmi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. On iki alt sorunun yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmış ve Yavaş Yemek akımı benimsendikten sonra Gökçeada’da turizm alanında olumlu gelişmelerin yaşandığı belirlenmiştir. Ancak, Yavaş Yemek veya Yavaş Şehir akımları Gökçeada için bir marka değeri oluşturamamıştır. Uzun vadede bir markalaşmanın olabileceği saptanmıştır (Bucak ve Turan, 2016).

İzmir ili Çeşme ilçesine bağlı olan Germiyan köyünde yapılan bir araştırmada, kırk iki kişiyle yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılmış ve sonuç olarak Yavaş Yemek Hareketi’nin turizmin gelişmesine ve çeşitlenmesine yönelik önemli katkılar sunduğu ve yerelde de önemli fırsatlar yarattığı saptanmıştır. Özellikle kadın girişimcilerin sayısının artması ile köy mekanlarının yeniden üretilmesi ve kadının güçlendirilmesi gibi temel sonuçlar doğurduğu ortaya konulmuştur. Ancak, Yavaş Yemek akımının köy kapsamında sürdürülebilir bir hale getirilememesi noktasında ise metalaşan yerel ve kültürel değerlerin ortak amaçların önüne geçtiği ve metanın bir

pazarlama aracı olmaktan çok bir amaç haline geldiğine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır. Bu durumun sonucunda ise Yavaş Yemek Hareketi’nin ana prensipleriyle uyum sağlamadığı ve bir başarısızlık sürecine yönlendiği görülmektedir. Bu başarısızlık sürecinin ortadan kaldırılmasına yönelik, yerel halkın sosyo-kültürel birikimiyle elde ettiği bilgilerden, Germiyan Köyünün yeniden yerel üretim ve tekrar sürdürülebilir bir turizm odağına dönüştürülmesinde yararlanılması gerekliliği tespit edilmiştir (Kocabaş, 2020).

Çanakkale ili Gökçeada ilçesinde yapılan diğer bir çalışmada yerel halkın yerel mutfak kültürünün tanınırlığını yeterli bulmadığı sonucuna erişilmiştir. Bu sonuca göre yerel halkın gastronomi değerlerinin korunması ve yaşatılması için ada mutfağının daha bilinir hale getirilmesi gereklidir. Gastronomi turizm potansiyelinin yöre halkı tarafından farkına varılması, bu farkındalıkla beraber geleneksel lezzetlerin korunması, devam ettirilmesi, Yavaş Şehir unvanına sahip Gökçeada’nın gastronomi turizmi açısından gelişmesine çok fazla katkı sağlayacağı belirtilmiştir (Yazar, 2019).

Yavaş Yemek akımının başarı ile sonuçlanabilmesinde önce üretim sonra tüketim döngüsünde aktif rol alacak olan yavaş şehir kent halkının bu akımı benimsemesi ve anlaması gerekmektedir. Çalışmanın birincil amacı mevcut Yavaş Şehir unvanına sahip Gökçeada’da yaşayan yerel halkın Yavaş Yemek algısının boyutunu belirlemektir. Bu doğrultuda ikincil amaç ise yerel halkın Yavaş Yemek tutumunu belirlemek ve Gökçeada’nın var olan Yavaş Şehir kimliğinin sürdürülebilirlik seviyesini ortaya koymaktır.

Materyal ve Yöntem

Materyal

Çalışmanın ana materyali; Çanakkale ili Gökçeada ilçesidir (Şekil 1). Gökçeada, 2011 yılı haziran ayında almış olduğu Yavaş Şehir unvanı ile dünyanın ilk ve tek sakin adasıdır (Gökçeada Kaymakamlığı, 2019). Araştırmanın evreni Yavaş Şehir kentleri arasında yer alan Gökçeada ilçesinde ikamet eden yerel halktan oluşmaktadır. Çalışmada %5’lik hata payına göre örneklem büyüklüğü belirlenmiştir. Nüfusu 2019 verilerine göre 9440 olan Gökçeada kenti için örneklem sayısı yaklaşık 400 kişi olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2019).

Şekil 1: Çalışma Alanının Konumu (Google İmages, 2021)

Figure 1: Location of the Research Area (Google İmages, 2021)

Çizelge 1. Hipotezler

Table 1. Hypotheses

H ¹ : Slow Food tercih etme cinsiyete bağlıdır.
H ² : Slow Food tercih etme medeni duruma bağlıdır.
H ³ : Slow Food tercih etme çalışma durumuna bağlıdır.
H ⁴ : Slow Food tercih etme yaşa bağlıdır.
H ⁵ : Slow Food tercih etme gelire bağlıdır.
H ⁶ : Slow Food tercih etme eğitime bağlıdır.

Çizelge 2. Yerel Gıda Tüketme Eğilimi Anket Soruları Tablosu

Table 2. Local Food Consumption Tendency Survey Questions Table

Anket Soruları	*Değerlendirme				
Yol kenarında satışa sunulan yerel gıdalardan satın almak isterim.	1	2	3	4	5
Yerel mutfak ile ilgili eğitimlere katılmak isterim.	1	2	3	4	5
Ziyaret ettiğim yerlerde denemiş olduğum yerel yiyecek ve içecekleri daha	1	2	3	4	5
Yerel geleneklere göre yiyecek ve içecek hizmeti sunulan yerlerde deneyim	1	2	3	4	5
Yiyecek ve içecek ile ilgili festivallerde yerel yiyecek ve içecekleri denemeyi	1	2	3	4	5
Eve götürmek için yerel gıdalardan satın almak isterim.	1	2	3	4	5
Eve götürmek için yerel yiyecek ve içecek tariflerini içeren kitapları satın	1	2	3	4	5
Yerel içecekleri tüketmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
Yerel yiyecek ve içeceklerin satıldığı pazarları ziyaret etmeyi isterim.	1	2	3	4	5

*Lütfen her bir ifadeye ilişkin katılım düzeyinizi belirten kutucuğu (1) Kesinlikle Katılmıyorum- (5) Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde işaretleyerek belirtiniz.

Çizelge 3. Demografik Özelliklerin Dağılımı

Table 3. Distribution of Demographic Characteristics

Demografik Özellikler	Katılım Sayı	Katılım %
Cinsiyetiniz	Erkek	126 31,5%
	Kadın	274 68,5%
	Toplam	400 100,0%
Yaşınız	20-29	184 46,0%
	20'den daha küçük	19 4,8%
	30-39	107 26,8%
	40-49	51 12,8%
	50-59	28 7,0%
	60-69	9 2,3%
70 ve daha büyük	2 0,5%	
Toplam	400 100,0 %	
Eğitiminiz	İlköğretim	14 3,5%
	Lise	68 17,0%
	Meslek Yüksek Okulu	29 7,2%
	Yüksek Okul	46 11,5%
	Lisans	178 44,5%
	Lisansüstü	65 16,3%
Toplam	400 100,0%	
Medeni durumunuz	Bekar	227 56,8%
	Evli	173 43,3%
	Total	400 100,0%
Şu anda aktif olarak çalışıyor musunuz?	Evet	226 56,5%
	Hayır	174 43,5%
	Toplam	400 100,0%
Gelir durumunuz (TL/ay)	3000₺ ve daha az	177 44,3%
	3001-5000₺	122 30,5%
	5001-10000₺	74 18,5%
	10001-20000₺	19 4,8%
	20000₺ üzeri	8 2,0%
	Toplam	400 100,0%

Çizelge 4. Slow Food Algısının Ölçülmesine Yönelik Dağılım Tablosu
Table 4. Distribution Table for Measuring Slow Food Perception

Değerlendirme		Slow Food kavramını biliyor musunuz?			
		Evet (%72,3)		Hayır (%27,8)	
		Katılım Sayı	Katılım %	Katılım Sayı	Katılım%
Aşağıdakilerden hangisi "Slow Food"u doğru tanımlamaktadır?	Diğer canlılara ve insan sağlığına zarar vermeden bir bölgenin coğrafyasına ait yerel ürünleri kullanarak üretilmiş İyi, temiz, adil ve lezzetli gıda tüketme tarzıdır.	267	92,4%	75	67,6%
	Dünyada yaygın olarak uygulanan sentetik gübre ve ilaçla üretilmiş tarımsal ürünlerden elde edilen gıdayı tüketme tarzıdır.	4	1,4%	11	9,9%
	Zamandan tasarruf sağlamak üzere çabuk gıda tüketme tarzıdır.	18	6,2%	25	22,5%
	Toplam	289	100,0%	111	100,0%

Çizelge 5. Katılımcıların Yiyecek Tercihleri Dağılımı
Table 5. Distribution of Participants' Food Preferences

Değerlendirme		Kesinlikle katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Orta derecede katılıyorum
Ev yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	18	15	24
	Katılım yüzde	4,5%	3,8%	6,0%
Restoran yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	59	119	158
	Katılım yüzde	14,8%	29,8%	39,5%
Fast food yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	120	149	75
	Katılım yüzde	30,0%	37,3%	18,8%
Sokak lezzetlerini tercih ederim	Katılım sayısı	75	139	104
	Katılım yüzde	18,8%	34,8%	26,0%
Slow food tercih ederim	Katılım sayısı	36	81	93
	Katılım yüzde	9,0%	20,3%	23,3%
Yerel lezzetleri tercih ederim	Katılım sayısı	16	32	64
	Katılım yüzde	4,0%	8,0%	16,0%
Değerlendirme		Büyük Ölçüde katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Total
Ev yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	109	234	400
	Katılım yüzde	27,3%	58,5%	100,0%
Restoran yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	43	21	400
	Katılım yüzde	10,8%	5,3%	100,0%
Fast food yemeklerini tercih ederim	Katılım sayısı	34	22	400
	Katılım yüzde	8,5%	5,5%	100,0%
Sokak lezzetlerini tercih ederim	Katılım sayısı	49	33	400
	Katılım yüzde	12,3%	8,3%	100,0%
Slow food tercih ederim	Katılım sayısı	87	103	400
	Katılım yüzde	21,8%	25,8%	100,0%
Yerel lezzetleri tercih ederim	Katılım sayısı	93	195	400
	Katılım yüzde	23,3%	48,8%	100,0%

Metot

Araştırmanın sonucunda da 400 kişi ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışmada; Gökçeada yerel halkının Yavaş Yemek algısının boyutunu ve yavaş yeme tutumunu belirlemek amacıyla birincil kaynaklardan veri toplamak için hazırlanan sistematik soru formundan oluşan anket yöntemi uygulanmıştır. Küresel salgın sebebiyle anket çalışması sahada gerçekleştirilemediği için sorular Google Form üzerinden katılımcılara iletilmiştir.

İstatistik

Toplanan verilerin analizinde sosyal bilimlerde çok tercih edilen IBM SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Frekans, Faktör, Güvenirlilik ve Ki-Kare analizleri uygulanmıştır. Araştırma verileri 05.12.2020

- 11.01.2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışma 6 hipoteze bağlanmıştır ve hipotezler tablo 1'de verilmiştir.

Araştırmanın modelini "yerel gıda tüketme eğilimi" ölçeği oluşturmaktadır. Söz konusu ölçek "Slow Food'a İlişkin Turist Motivasyonlarının Tekrar Ziyaret Etme Niyetine Etkisi: Germiyan Köyü Örneği" isimli yüksek lisans tez çalışmasından alınmıştır (Özer Emre, 2019). Ölçek tablo 2'de verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerinin incelendiği tablo 3'te katılımcıların %68,5 katılım oranı ile kadın olduğu ve çalışmanın çoğunluğunu oluşturdukları belirlenmiştir.

Çizelge 6. Yerel Gıda Tüketme Eğilimi Dağılımı Tablosu

Table 6. Distribution of Local Food Consumption Tendency Table

(Yerel Gıda)	Kesinlikle Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Büyük Ölçüde Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
	Yol kenarında satışa sunulan yerel gıdalardan satın almak isterim.	58	14,5	103	25,8	64	16,0	81	20,3	94
Yerel mutfak ile ilgili eğitimlere katılmak isterim.	44	11,0	45	11,3	68	17,0	91	22,8	152	38,0
Ziyaret ettiğim yerlerde denemiş olduğum yerel yiyecek ve içecekleri daha sonra kendim de hazırlamak isterim.	37	9,3	34	8,5	70	17,5	86	21,5	173	43,3
Yerel geleneklere göre yiyecek ve içecek hizmeti sunulan yerlerde deneyim elde etmek isterim.	32	8,0	41	10,3	67	16,8	87	21,8	173	43,3
Yiyecek ve içecek ile ilgili festivallerde yerel yiyecek ve içecekleri denemeyi tercih ederim.	28	7,0	37	9,3	71	17,8	91	22,8	173	43,3
Eve götürmek için yerel gıdalardan satın almak isterim.	21	5,3	45	11,3	52	13,0	100	25,0	182	45,5
Eve götürmek için yerel yiyecek ve içecek tariflerini içeren kitapları satın almak isterim.	57	14,2	61	15,3	77	19,3	88	22,0	117	29,3
Yerel içecekleri tüketmeyi tercih ederim.	18	4,5	47	11,8	69	17,3	121	30,3	145	36,3
Yerel yiyecek ve içeceklerin satıldığı pazarları ziyaret etmeyi isterim.	18	4,5	42	10,5	70	17,5	89	22,3	181	45,3

Çizelge 7. Slow Food Tüketme Davranışlarına İlişkin Frekans Analizi Sonuçları

Table 7. Frequency Analysis Results of Slow Food Consumption Behaviors

(Slow Food)	Kesinlikle Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Orta derecede Katılıyorum		Büyük Ölçüde Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
	Ürünler kaliteli olduğu için	22	5,5	62	15,5	87	21,8	111	27,8	118
Temiz ve hijyenik olduğunu düşündüğüm için	22	5,5	55	13,8	90	22,5	113	28,2	120	30,0
Fiyatları uygun olduğu için	78	19,5	76	19,0	140	35,0	73	18,3	33	8,3
Porsiyonlar doyurucu olduğu için	57	14,2	78	19,5	127	31,8	96	24,0	42	10,5
Lezzetli olduğu için	14	3,5	54	13,5	74	18,5	120	30,0	138	34,5
Ürün çeşitliliği olduğu için	25	6,3	51	12,8	90	22,5	112	28,0	122	30,5
Mekanlarda oturma düzeni ferah olduğu için	62	15,5	91	22,8	112	28,0	72	18,0	63	15,8
Ürünlere kolay ulaşılabildiği için	78	19,5	99	24,8	105	26,3	60	15,0	58	14,5
Hızlı servis edildiği için	87	21,8	101	25,3	89	22,3	69	17,3	54	13,5
Telefondan sipariş verilebildiği için	113	28,2	94	23,5	91	22,8	55	13,8	47	11,8
Yemek hazırlamaya vaktim olmadığı için	132	33,0	85	21,3	94	23,5	51	12,8	38	9,5
Ürünler standart olduğu için	112	28,0	100	25,0	97	24,3	45	11,3	46	11,5
Kendimi Ödüllendirmek için	67	16,8	71	17,8	106	26,5	73	18,3	83	20,8
Alıştığım bir lezzet olduğu için	69	17,3	76	19,0	107	26,8	75	18,8	73	18,3
Yemek Pişirmeyi bilmediğim için	240	60,0	48	12,0	47	11,8	32	8,0	33	8,3

Çizelge 8. Hipotez Sonuçları Tablosu

Table 8. Table of Hypothesis Results

Hipotez	Karar
H ¹ : Slow Food tercih etme cinsiyete bağlıdır.	H ¹ Red
H ² : Slow Food tercih etme medeni duruma bağlıdır.	H ² Kabul
H ³ : Slow Food tercih etme çalışma durumuna bağlıdır.	H ³ Red
H ⁴ : Slow Food tercih etme yaşa bağlıdır.	H ⁴ Kabul
H ⁵ : Slow Food tercih etme gelire bağlıdır.	H ⁵ Red
H ⁶ : Slow Food tercih etme eğitime bağlıdır.	H ⁶ Red

Katılımcıların %46,0 katılım oranı ile (20-29) genç yaş grubundan oluştuğu görülmektedir. Eğitim durumları incelendiğinde %44,5 oranla yüksek seviyede eğitim seviyesine sahip oldukları belirlenmiştir. Bekarların oranı evlilerden %13,5 fazladır. Aktif çalışma durumları incelendiğinde ise katılımcıların %56,5'inin aktif çalışan olduğu belirlenmiştir. Aylık gelir durumu dağılımına bakıldığında ise katılımcıların %44,3'ünün (3000 TL ve daha az) az gelirliliği belirlenmiştir.

Çalışmada kullanılan "Yerel Gıda Tüketme Eğilimi" ölçeğine uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin yüksek derecede güvenilir (0.942) olduğu saptanmıştır. Örnek büyüklüğünün ise mükemmel (0.932) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anket sorularına verilen yanıtların değerlendirilmesi büyük ölçüde katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum ifadeleri pozitif katılım, biraz katılıyorum ve kesinlikle katılmıyorum ifadeleri ise negatif katılım olarak yanıtların toplamı alınarak yapılmıştır.

"Slow Food kavramını biliyor musunuz?" ve üç seçenekten hangisi "Slow Food'u" doğru tanımlamaktadır? şeklindeki anket sorularına verilen cevapların dağılımının incelendiği Tablo 4'te katılımcıların %72,3'ü Slow Food'u bildiklerini belirtmiş, %27,8'i ise bilmediklerini belirtmiştir. Slow Food'u bildiğini belirtenlerin %92,4'ü doğru tanım olarak "Diğer canlılara ve insan sağlığına zarar vermeden bir bölgenin coğrafyasına ait yerel ürünleri kullanarak üretilmiş iyi, temiz, adil ve lezzetli gıda tüketme tarzıdır" şeklinde tanımlamıştır. Buna göre katılımcıların slow food algılarının yüksek olduğu söylenebilir.

Katılımcıların yiyecek tercihlerinin belirlenmesi kapsamında yöneltilen sorulara katılım oranlarının incelendiği tablo 5'te frekans analizi sonuçlarına göre katılımcıların "ev yemeklerini tercih ederim" ifadesine pozitif katılım oranı %85,8'dir. Katılımcıların en yüksek pozitif katılım oranının "ev yemeklerini tercih ederim" olduğu belirlenmiştir. Takiben en yüksek pozitif katılım oranına sahip yiyecek çeşidinin %72,1'lik oranla "yerel lezzetleri tercih ederim" olduğu belirlenmiştir. Bu sırayı tercih edilme oranlarına göre slow food, sokak lezzetleri, fast food ve restoran yemeklerinin takip ettiği görülmüştür. En yüksek negatif katılım oranının %67,3 ile "fast food yemeklerini tercih ederim" ifadesi olduğu belirlenmiştir.

Yerel mutfak, belirli bir bölge, yöre veya etnik yiyecekler oluşturur. Slow Food'un geleneksel ve yerel olan yiyeceklerle yakın olma tercihi ele alınarak "yerel gıda tüketme eğilimini" belirlemek için tablo 6'daki anket soruları oluşturulmuştur. Katılımcıların anket sorularına verdikleri yanıtlar incelendiğinde;

Yol kenarında satışa sunulan "yerel gıdalardan satın almak isterim" ifadesine pozitif katılım oranı %43,8'dir. Bu ifade dışındaki tüm ifadeler pozitif katılım oranının %50,0'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla katılımcıların yüksek oranda yerel gıda talep, ilgi ve tüketme eğilimi olduğu söylenebilir.

Katılımcıların Slow Food'u tüketme davranışlarına ilişkin ifadelerinin incelendiği tablo 7'de en yüksek pozitif katılım %64,5 oranı ile "lezzetli olduğu için" ifadesidir. Bu orandan katılımcıların çoğunun slow food ürünlerinin lezzetli olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. "Ürünler kaliteli olduğu için", "temiz ve hijyenik olduğunu düşündüğüm için" ve "ürün çeşitliliği olduğu için" ifadelerine ise pozitif katılım yaklaşık %60,0 oranındadır. Katılımcıların slow food ürünlerinin kaliteli, temiz ve çeşitliliğin yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

"Fiyatları uygun olduğu için" ifadesine pozitif katılım %26,6 oranındadır, "porsiyonlar doyurucu olduğu için" ifadesine pozitif katılım oranı %34,5'tir, "slow food mekanlarda oturma düzeni ferah olduğu için" ifadesine pozitif katılım oranı %32,8'dir, "slow food ürünlere kolay ulaşılabildiği için" ifadesine pozitif katılım oranı %29,5'tir, "hızlı servis edildiği için" ifadesine pozitif katılım oranı %30,8'dir, "telefondan sipariş verilebildiği için" ifadesine pozitif katılım oranı %25,6'dır, "yemek hazırlamaya vaktim olmadığı için" ifadesine pozitif katılım oranı %22,3'tür, "ürünler standart olduğu için" ifadesine pozitif katılım oranı %22,8'dir, "kendimi ödüllendirmek için" ifadesine pozitif katılım oranı %39,1'dir, "alıştığım bir lezzet olduğu için" ifadesine pozitif katılım oranı %37,1'dir, "yemek pişirmeyi bilmediğim için" ifadesine pozitif katılım oranı ise %16,3 ile en düşük orandır. Ankete katılanların çoğunluğunun ürün fiyatlarını yüksek gördükleri, mekanların yeterli oranda ferah olmadığını, ürünlere ulaşılabilirliğin kolay olmadığını ve ürünlerin servis hızının düşük olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yüksek oranda ise yemek yapmayı bildikleri sonucu çıkarılmıştır. Slow food ürünlerini kendilerine ödül olarak görmedikleri ve zamanlarının yemek hazırlayamayacak kadar kısıtlı olmadığı anlaşılmıştır.

Pearson ki kare değerine ait p değeri > 0.05 olduğunda hipotez reddedilir. P değeri ≤ 0.05 olursa hipotez kabul edilir. Buna göre çalışmanın hipotezlerinin ve kararların incelendiği tablo 8'de:

"H¹: Slow Food tercih etme cinsiyete bağlıdır" (0.105) hipotezi reddedilmiştir. Slow Food tercih etmenin cinsiyete bağlı olmadığını söylenebilir. Cinsiyet ayrımı olmadan Gökçeada halkının Slow Food'u tercih etmesi mevcut algının yüksek olduğunu destekleyici olgudur. Bu sonuç yerli halkın ürün tercihinde temiz, iyi ve adil ilkesine uygun olanı talep ettiğinin göstergesidir. Gerçekte istenen de budur.

"H²: Slow Food tercih etme medeni duruma bağlıdır" (0.016) hipotezinde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiş ve hipotez kabul edilmiştir. Evli katılımcıların bekar katılımcılara göre daha az Slow Food tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

"H³: Slow Food tercih etme çalışma durumuna bağlıdır" (0.405) hipotezi reddedilmiştir. Buradan Slow Food tercih etmenin çalışma durumuna bağlı olmadığını anlıyoruz. Çalışan insanların dışarda geçirdikleri süre çalışmayan insanlara göre daha fazladır. Hipotezimizin sonucuna göre çalışan ve dışarda yemek yiyenlerin de Slow Food ürünleri tüketebildiği Gökçeada mevcut mekanlarının yöresel ürünlerin üretimini ve Slow tüketimini destekleyici olduğu söylenebilir.

"H⁴: Slow Food tercih etme yaşa bağlıdır" (0.001) hipotezinde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiş ve hipotez kabul edilmiştir. Genç yaşta katılımcıların daha yaşlı olan katılımcılara göre Slow Food tercihlerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

"H⁵: Slow Food tercih etme gelire bağlıdır" (0.061) hipotezi reddedilmiştir. Slow Food tercihinin gelire bağlı olmadığını söylemek mümkündür. Bu istenen bir durumdur. Tüm gelir düzeylerine uygun Slow Food ürünlerinin bulunması temiz, iyi ve adil ilkelerini destekleyicidir.

"H⁶: Slow Food tercih etme eğitime bağlıdır" (0.529) hipotezi reddedilmiştir. Slow Food tercihi tüm düzeydeki

eğitim sahibi bireylere yayılmış durumdadır. Bu bir avantajdır. Slow Food tercihlerinin daha hızlı yayılması, yapılan tanıtım çalışmaları ve tüm eğitim gruplarını destekleyicidir.

Tartışma

Yavaş Şehir ve Yavaş Yemek akımlarının başarıya ulaşabilmesi için kent halkının bu akımları anlaması ve benimsemesi kaçınılmazdır. Yavaş Şehir kapsamında İzmir ili Seferihisar ilçesin de yapılan bir çalışmada yerel halkın Yavaş Hareketi'ni nasıl algıladıkları ve bunun yaşam doyumlarına ne ölçüde etki ettiği belirlenmeye çalışılmıştır. Tartışma kısmında incelenen çalışma sonuçlarına göre yerel halk yavaş yemek akımını yaşam doyumuna olumlu yönde katkı sağlıyor şeklinde algılamaktadır. Halk Yavaş Şehir Hareketi'ni doğal çevre, refah düzeyi, kültür ve ekonomik etki şeklinde dört başlıkta algılamaktadır. Seferihisar Kenti Yavaş Şehir olduktan sonra yerel halkın yaşam doyumuna olumlu yönde katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır (Çakıcı, Yenipinar ve Benli, 2015).

Yavaş Şehir hareketi ile yaşam kalitesi olgusu arasındaki ilişkiyi ortaya koymak çerçevesinde yapılan bir çalışmada Yavaş Şehir akımının yaygınlaşması ve uygulamaya koyulması ile insanların hızlı yaşam ile bozulan sosyal, ekonomik, psikolojik ve toplumsal olgularının daha iyileşeceği öngörülmektedir. Yavaş kentleşme hareketinin daha çok kent yönetimi ve birey tarafından fark edilerek benimsenmesi durumunda ise 21. yüzyıl bireyi; büyük kentlerde farkına varılmadan maddi kaygılar uğruna yaşanan hayatın dışında kaliteli, sağlıklı ve sakın bir yaşam alternatifini değerlendirme imkânına kavuşabilir olduğu sonucuna varılmıştır (Karakurt Tosun, 2013).

Sonuç ve Öneriler

Gastronomiye yeni bakış açısı sunan trendlerden Yavaş Hareket akımının devamı niteliğindeki Yavaş Yemek ve Yavaş Şehir hareketlerinin iyi, temiz ve adil ürün üretim tüketim prensiplerinin dünya çapında geniş kitlelere ulaştığı ve bu kitleler tarafından benimsendiği söylenebilir. Gıdada küreselleşmenin etkisiyle oluşan tek tip tüketim, yemek kültürünü, yöresel ve bölgesel ürünleri ve yemekten zevk alma gibi olguları olumsuz etkilemektedir. Bir diğer adıyla McDonald'slaşma olarak da ifade edilen bu olumsuz etkiler yeme davranışlarında bozulmalara sebep olmaktadır. Yavaş Yemek ise küreselleşmenin bir dayatması olan Fast Food'a karşı çıkarak kurulmuş bir akımdır.

Çalışmanın örneklemini oluşturan Çanakkale ili Gökçeada ilçesi yerel halkının anket sorularına vermiş oldukları cevaplara göre Yavaş Yemek algısının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve Yavaş Yemeği iyi anlamış oldukları düşünülmektedir. Katılımcıların yiyecek tercihlerini belirlemek için yöneltilen sorulara vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde ise akımı destekleyici boyutta olduğu görülmüştür. Anket sonuçları incelendiğinde ilk üç tercihin ev yemeklerini, yerel lezzetleri ve Yavaş Yemek yiyeceklerini tercih ederim şeklinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre Gökçeada da yiyecek ve içecek hizmeti veren işletmelerin yavaş yemek akımını destekleyici şekilde hizmette bulduklarını söyleyebiliriz. Yavaş Yemek akımının geleneksel ve yerel olana yakın olma

tercihine bağlı olarak yerel halkın yerel gıda tüketme eğiliminin seviyesinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Sonuç olarak yerel olana satın alma, yerel yiyecek üretimi ile ilgili eğitim alma, farklı yerel lezzetleri yerinde tatma, yerel yiyecek içecek üretimi ve tanıtımı yapılan yerleri ziyaret etme isteklerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Yavaş Yemek tüketme davranışlarının belirlenmesi amacıyla katılımcılara tercih nedenleri ile ilgili seçenekler yöneltilmiştir. Katılımcıların yüksek oranda Yavaş Yemeğin lezzetli, kaliteli, temiz ve ürün çeşitliliğinin yeterli olduğunu düşündükleri için tercih ettikleri öğrenilmiştir. Fakat katılımcılar ürün fiyatlarının uygun olmadığını, porsiyon miktarlarının düşük olduğunu, Yavaş Yemek mekanlarının ferahlık düzeyinin düşük ve servis hızının yavaş olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Gökçeada da ki yiyecek içecek işletmeleri sahiplerinin fiyat, porsiyon ve mekân tasarımı konularında gelişime açık olmaları gerektiği söylenebilir. Yerel yönetimlerin bu konudaki çalışmaları da gelişmeyi hızlandıracaktır. Çalışma kapsamında demografik özelliklerin Yavaş Yemek tercih etmede etkili olup olmadığı ile ilgili altı adet hipotez oluşturulmuştur. Medeni durum ve yaş hipotezleri ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet, aktif çalışma durumu, gelir ve eğitim hipotezleri ile anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yavaş Şehir kentleri arasında yer alan Gökçeada'nın yerel halkının mevcut yavaş yeme algıları ve yavaş yeme tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Alan yazındaki daha önce yapılan çalışmalara paralel olarak Yavaş Şehir ve Yavaş Yemek akımlarının yerel halk tarafından benimsenmesinin sosyal, kültürel ve birçok etkenin sonuçlarına olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir. Yavaş şehir kentlerindeki halkların iyi, temiz ve adil üretim ve tüketim döngüsünü destekledikleri söylenebilir. Gökçeada'nın yavaş şehir hedefleri doğrultusunda geliştiği ve yaşamdaki gereksiz hızdan arındırılmış gerçek bir Yavaş Şehir kenti olduğu gözlemlenmiştir.

Çalışma yürütülürken alan yazında yerel, yöresel, bölgesel ve kültürel kavramlarının birbirleri yerine kullanıldığı tespit edilmiş ve anlam karışıklığı yaşandığı görülmüştür. Kavramların birbirinden ayırt edilebilmesi ile ilgili ayrıca bir çalışma yürütülmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Teşekkür

Bu çalışma Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gastronomi ve Mutfak Sanatları anabilim dalı tezli yüksek lisans programı "Slow Food Algısının Ölçülmesi ve Yerel Gıda Alımına Etkisi; Gökçeada Örneği" adlı tez çalışmasından üretilmiştir.

Kaynaklar

- Bucak T, Özlem T. 2016. Bölge Turizmüne Yeni Akımların Etkisi: Gökçeada Yavaş Yemek Örneği. Journal of Yasar University 9.
- Çakıcı A, Celil U, Yenipinar B, Sercan Benli. 2015. Yavaş Şehir Hareketi: Seferihisar Halkının Tutum ve Algıları ile Yaşam Doyumları. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 11(3).
- Demir B. 2021. Sürdürülebilir Turizm Hareketi Olarak Slow Food: Germiyan Örneği. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences. doi: 10.53353/atrss.898822.

- Fosyth A, Wall M, Larson N, Story M, Neumark-Sztainer D. 2012. Do Adolescents Who Live or Go to School near Fast-Food Restaurants Eat More Frequently from Fast-Food Restaurants? *Journal of Health and Place*, doi: 10.1016/j.healthplace.2012.09.005
- Gökçeada Kaymakamlığı, 2019. CittaSlow. <http://www.gokceada.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 03.11.2022]
- Karakurt Tosun E. 2013. Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif Bir Kentsel Yaşam Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 215-37.
- Kocabaş M. 2020. Slow Food Hareketi'ne yönelik etnografik bir araştırma: Germiyan Köyü örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Türkiye
- Mayer H, Knox PL. 2006. Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World. *Journal of Urban Affairs*, 28(4): 321-334.
- Özer Emre N. 2019. Slow Food'a İlişkin Turist Motivasyonlarının Tekrar Ziyaret Etme Niyetine Etkisi: Germiyan Köyü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Gaziantep Üniversitesi, Türkiye.
- Özmen ŞY, Birsen H, Birsen Ö. 2016. 'Yavaş Hareketi': Çevreden Kültüre Hayatın Her Alanda Küreselleşmeye Başkaldırı. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 1(2):38-49.
- Petrini C, Padovani G. 2011. Slow Food Devrimi. *Sinek Sekiz* Yayınevi.
- Pietrykowsk B. 2004. You Are What You Eat: The Social Economy of the Slow Food Movement. *Review of Social Economy* 12(3): 307-321.
- TÜİK, 2019. 2019 Yılı Gökçeada Nüfus Verileri. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> [Erişim Tarihi: 04.11.2022]
- Yazar Ö. 2019. Gökçeada'nın Gastronomi Rotalarında Slow Food ve Gastronomi Turizmi. Yüksek lisans Tezi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.